

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:	
Egész évre	66 L.
Fél évre	35 L.
Negyed évre	18 L.
Egy szám ára	1-50 L.

Felelős szerkesztő:
DR. NALÁCZY ISTVÁN.
 Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS.

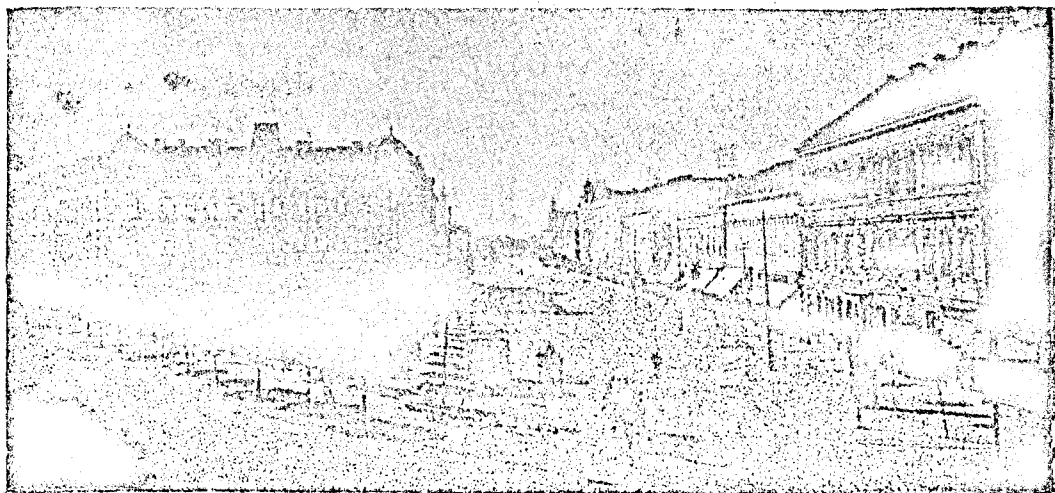
Megjelenik minden szombaton
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Temesvári képek.

— A mintavásár alkalmából. —

Manapság sokat hallunk a mintavásárokról. Az ipari és kereskedelmi világban ma olyanforma esemény egy-egy mintavásár, mint volt hajdan egy-egy világkiállítás. A világkiállítás egy nemzet ékeskedik legkiválóbb alkotásaival a tudomány, a művészetek, a nemzetgazdaság, az ipar, a kereskedelem, a népviselet, a történelem és még sok minden másnak a terén.

ipar lakodalma a kereskedelemmel. Az eladó lány az ipar és a vőlegény a kereskedelem. De nagyon komoly mulatság a mintavásár. A vőlegény nagyon kemény, nehéz, bizalmatlan ember. Tővéről hegyére látni akarja a hozományt, nemcsak szemével akarja végig mérni, hanem kezével is megértékelní; a gép kerekeit meghajtatja és nemcsak lendületét akarja látni, hanem azt

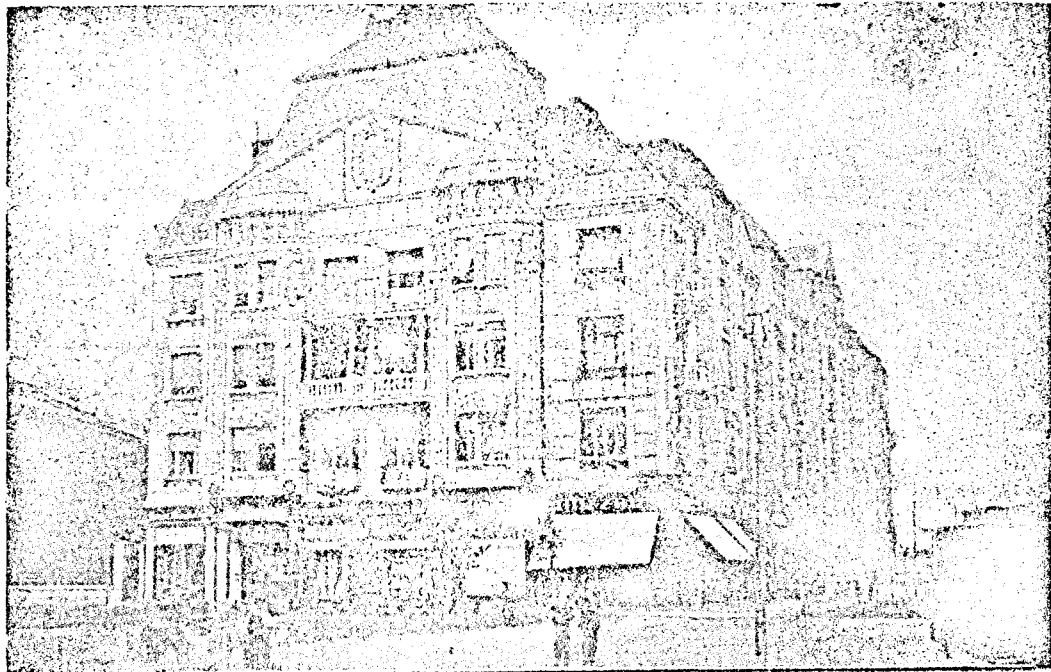

Utcarészlet Temesvárról.

yan a világkiállítás, mint egy nagy főuri lakodalom, éhen csupa dísz, csupa pompa minden, ahol egy nemzet mutatja be a nagyvilágnak azt a hozományát, mely történelme során az emberiség közkinccsét megadagította.

A mintavásár is ünnepe, az is lakodalom. Az

is, hogy milyen a munkája és milyen a kitarása. S ha már mindent látott, még akkor se kerül sor a kérésre, hanem előbb elszalad a szomszéd és a többi sárakba, nagy díszes pavillonokba, megnézi, hogy mikép fest a másik s a harmadik iparos lánya és csak azután bocsátkozik alkuba.

A Kereskedő-Társulat székháza.

A mintavásárokat a szükség teremtette. Az a szükség, hogy a kereskedőknek a bevásárlandó áru minőségével előre meg kell ismerkednie. Mit csináljon azonban, uram isten, egy kereskedő, kinek tízféle árut kell összevásárolnia és azokat az országnak épen tíz sarkában gyártják? Rengeteg idejébe és ma még rengeteg pénzébe kerülne, amíg mind a tíz gyárat végig járná. Talán egyikhez se menne el és emiatt mindenünnen csak nagyon tartózkodóan vásárolna. Az ipar, kinek azonban terméke mindenképpen eladó, úgy segít a kereskedő baján, hogy maga hordja össze egy megállapított helyre a termékét, hol a kereskedő egy pár óra leforgása alatt mindent tüzetesen átvizsgálhat. Így született Németországban a mintavásárok ősapja, a lipcsei mintavásár is. Aki Németország gyáraiból valamit vásárolni akart, az a világot se barangolt országszerte, hanem évente egyszer, őszszel kiment Lipcsébe és ott a világ első termékeiben válogathatott.

Lipcse! mily közel feküdt Lipcse a háboru előtt Európa minden városához, míg béke és egyetértés vala az emberek között. Ma reggel gondolt egyet a kereskedő, estig utlevelet szerzett és holnap Lipcsében volt. Sőt egy héten belül talán már az árujával is haza érkezett. Ma? Ma Lipcse oly messzi esik tőlünk, mint a háboru előtt Amerika. Ma egy hétbe csak az utlevél-szerzés belekerül és hónapok telnek el addig, amíg az áru megérkezik. És ha mind megérkeznék, amit feladtak?

Ezek, s ilyenféle nehézségek miatt áldozott le a világjelentőségű lipcsei vásárok napja és születtek he-

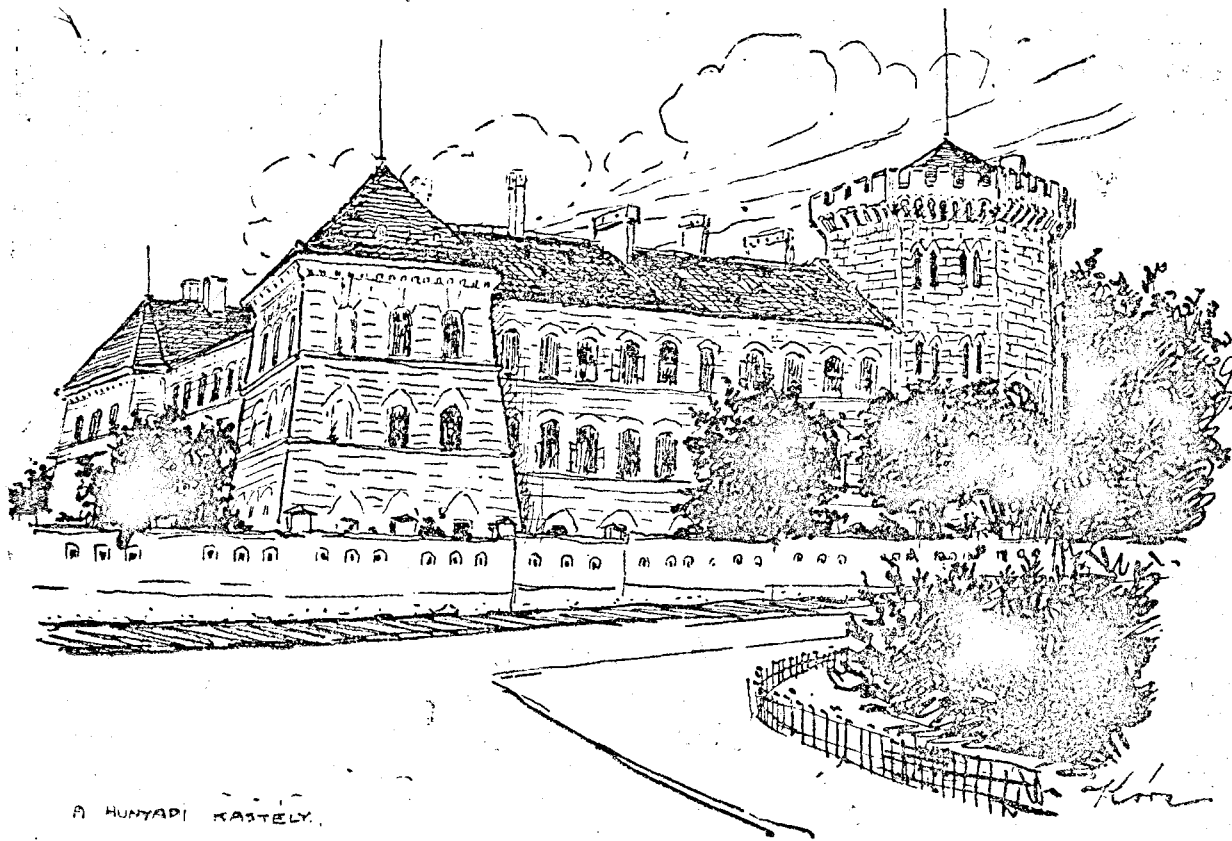
lyette apró kis mintavásárok. Előbb Bécs, majd Budapest, azután Prága és később Kolozsvár tartottak — csak a közvetlen szomszédok között jelentős — mintavásárokat.

És sajtóságos dollog, hogy Románia második mintavásárát is Erdély szomszédosságában tartották meg a közelmúlt napokban Temesváron. — Ennek egyik egyszerű magyarázata az, hogy Erdély és különösen a Bánság gyáripára ugy a minőség, mint a tömegtermelés szempontjából messze túlszárnyalja az ó-király-

ságét. A másik magyarázata pedig az, hogy az európai főútvonalra eső Temesvár a nagy külföldi kereskedelmi központokhoz közelebb esik, mint bármely órománia város.

Maga Temesvár pedig Románia legelső gyárvárosa. Sorba utána Arad és azután Brassó következik. Ha fölvetjük magunk előtt a kérdést, hogy miért éppen Temesvárt érte ez a szerencse, nem mondhatjuk róla, mint a más nagy angol, vagy a német ruhrvidéki városokról, hogy Temesvár nagy ipari város lett, mert környéke teménytelen nyersanyagot, pl. kőszénét vagy vasat szolgáltat és azt se, hogy hegyeiben sok a természetes erőforrás, mert bizony Temesvár mellett a Béga oly csendesen folydogál, hogy a malmot se hajtja el, az Alföld sik talaja pedig minden bányaterméket elérhetetlen mélységbe temet el. Temesvár fekvése szerint csakis egy történelmi és kereskedelmi várossá fejlődhetett volna. Történelmi sorsa volt azért, mert a Béga völgytorkolatánál egy kisebb méretű malmot gaslaton vár épülhetett, melynek erdélyi, pétervári és bécsi kapui mutatják, hogy mely irányból jövő támadásokat foghatott föl. Viszont a kereskedelemre predestinálva volt mint alföldszéli város, melynek vártól védett piacain a távoli hegyvidék és a sikkos lakosai cserélhették ki áruikat vagy vihették a Béga messzi tájakra.

És hogy Temesvár a nincsentelenségéből még a legelső helyre küzdötte föl magát, hogy gépei, cipőiposztója, páncélkasszái, malomfölszerelése, gyártás-csontlisztje, műtrágyája és még annyi máh ipari termé-

A HUNYADI KASTÉLY.

A Hunyadi kastély.

szágszerte keresett cikkek, azt a szorgalmas emberi munkának és népe nagy vállalkozó kedvének köszönheti.

Temesváron ország-világ elé nem a nyerstermékek özöne, nem az anyaföld kimeríthetetlen gazdagsága, hanem a fáradhatatlan emberi munka, a kitartó szorgalom, a találékony ész és a teremtő agy terítkeztek

ki a vásári szőnyegekre. — Csüggeteg, földtelen és földtelenné vált népünknek szolgáljon intő példaként, hogy akit munkás karja és józan, teremtő esze el nem hagy, annak sorsa a csillagok közé van fölírva.

Dr. Gelei József.

Mit kívánnak a magyar iskoláktól?

A kormány végre közölte az egyházakkal, hogy milyen föltételekhez köti a felekezeti iskolák működését. A sok halogatás nem vezetett öles megfontolásra: a miniszteri intézkedések sem a békeszerződések szellemének, sem a egyománys erdélyi türelmességnek nem tesznek eleget. Egy cél ütközik ki belőlük: a romanizálás.

A rendelet az elemi és középfoku iskolákmajdnem azonos kötelezettségeket állapít meg. Az elemibe a hatodik osztály elvégzése, a középiskolában a negyedik osztály befejezése után következik az abszolváló vizsga román nyelven azon tárgyakból, melyeket románul tanítottak.

A bizonyítványokat román nyelven kell kiadni, de párhuzamosan a kisebbség nyelve is használható.

Más vallásu tanulók sem az elemibe, sem a középiskolába nem vehetők fel.

A román nyelv minden iskola első és második osztályában napi egy órában, a harmadik és negyedik osztályban napi két órában tanítandó. A középfoku iskolákban a román nyelven kívül a földrajz és történelem is románul tanítandó, egyelőre román állami tanárok kirendelésével, ha nincs megfelelő magyar tanár. A rendelet megengedi, hogy a többi órákban, a többi tantárgy a kisebbség nyelvén adható elő.

Minden felekezeti iskolai tanítónak és tanárnak, kik a román nyelvet, jogot, történetet, földrajzot tanítják 1924. nyarán vizsgáznia kell a román nyelvből, földrajzból és történelemből. A román nyelvből pedig mindenkinek vizsgáznia kell.

Magántanulók csak az állami iskolákba iratkozhatnak be.

A felekezeti iskolák bizonyítványai, osztály-

katalógusa, anyakönyvei, órarendjei stb. *románul készítenők*; párhuzamosan az iskola tannyelve is használható.

A Magyar Párt köréből.

Említettük olvasóink előtt, hogy a Magyar Párt intézőbizottsága kéréssel fordult a kolozsvári VI-ik hadtestparancsnokhoz a hadizóna megszüntetése, illetve a Magyar Párt üléseinek rendőrhatalósági képviselést nélkül való megtarthatása céljából. Petala Miklós hadtestparancsnok múlt hó 18-án kelt és a Párt Elnökségéhez intézett megleghangu és jóindulatról tanuskodó leiratot intézett, *amely szerint a Magyar Párt üléseit ezután rendőrhatalósági közbejövétel nélkül tarthatja meg.* Az Intézőbizottság köszönetét és elismerését írásban közölte a hadtestparancsnokkal.

A szeptember 12-én tartott intézőbizottsági ülés határozatából kifolyólag az Elnökség megkereste vidéki tagozatait, hogy a sérelmes cégtáblaadó és a különböző címeken kirótt adók ügyében lehetőleg népgyűlések keretében mutassanak reá a magyar kisebbség sérelmeire.

Az Intézőbizottság e tárgyban indokolt felterjesztést intéz az illetékes tényezőkhöz. Ugyancsak a semmitőszéknél keres orvoslást a választói névjegyzékek megfelelő kiigazítása céljából. Az ostromállapot megszüntetése végett a miniszterelnökhöz intézett újabb felterjesztésében minisztertanácsi határozattal kérte annak megszüntetését.

KÜLFÖLD

A Ruhr-területen a németek megkezdik a munkát. Az új német kormány arra az elhatározásra jutott, hogy a Ruhr-területen megszünteti az ellenállás politikáját. Az erre vonatkozó minisztertanácsi határozatot már közölték is a nemzettel. A német történelemnek egyik legszomorúbb eseménye tehát bekövetkezett. Ezelőtt háromnegyed esztendővel tagadták meg a németek a megszálló franciák számára a szállításokat és fizetéseket. Azt remélték, hogy sikerülni fog olyan tárgyalásokat és megegyezéseket kivívni, amelyek a hadisarc lerovását elviselhetővé fogják tenni. A franciák azonban törhetetlenek maradtak hatalmi céljaik munkálásában, az antant többi államai pedig nem siettek Németország támogatására. A további küzdelem tehát nem ígért kedvező kimenetelt. Nem a német lélek tört meg, hanem az anyagi eszközök hiánya tette elviselhetetlenné a további ellenállást. A Ruhr-terület munkanélkül maradt lakosságának támogatása

óriási kiadásokat okozott az államnak, ennek következtében a német pénz értéke rettenetesen leromlott, úgy, hogy számolni kellett a teljes állami csőd bekövetkezésével. A német kormány az ellenállás beszüntetését választotta. Nagy kérdés azonban, hogy a kormány lépésével egyetért-e a nemzet, belenyugszik-e az újabb megalázásba? A jelek arra mutatnak, hogy a legsúlyosabb bonyodalmak előtt áll a kormány. Kétfelől is támadják a meghódolás politikáját: a kommunisták a rend teljes fölborítására törekszenek, a nemzeti érzésű pártok és katonai alakulatok Bajorországban a megalkuvó kormány ellen köszörülnek kardjukat. A Franciaországgal határos rajnamenti tartományok elszakadásra készülnek. S a franciák nem sietnek a megegyezésre. Nekik az a vágyuk, hogy Németország minél nagyobb zavarokba süllyedjen. Nem törődnek azzal, hogy Németország rendjének fölborítása egész Európát megrázkódatná. A franciák várhatnak, mert föl vannak fegyverkezve.

Kommunisták lázadása Bulgáriában. A bolgár kormány súlyos küzdelmet kénytelen vívni. A kommunisták, nyilván orosz támogatás mellett, egyes vidékeken föllázadtak és fegyveres támadásokat intéztek a városok ellen. A kormánycsapatok tüzérséggel vonultak föl a lázadás elfojtására és rettenetes kegyellenséggel torolják meg az állambontó próbálkozást. Némely falunak egész lakosságát kiirtották a fölkelés támogatása miatt.

Magyar ügyek. Bethlen gróf miniszterelnök Daruváry külügy- és Kállay pénzügyminiszter hazatértek Genéből. Céljukat elérték: a nagy kötcson felvételének útját előkészítették s azonkívül a kisantant ellenséges politikáját is sikerült enyhíteniök. Az elért eredményt a külföld és az ország közvéleménye egyformán elismeri, a Bethlen gróf politikai rátermettségét szelvényben magasztalják. A magyar ellenzéknek egyik vezére, Ugron Gábor, így nyilatkozik a Bethlenék sikereiről: — Föltétlenül el kell ismerni — mondta — a kormánynak a külpolitikában kivívott sikereit, amelyek egész más levegőt teremtettek nemzetünknek. Állítom, hogy áttörtük az ellenséges külpolitika vonalát. Ez pedig kettős eredménnyel fog járni. Egyrészt az érintkezést fővehetjük szomszédainkkal, másrészt leromlott közgazdasági életünket megjavíthatjuk. Bethlen és Daruvári becsülettel elvégezte azt, ami a jelen körülmények között elvégezhető volt. Az ország hátája jár ki ezért nekik.

Apponyi Amerikában. Magyarország egyik legkiválóbb fia: Apponyi Albert gróf meghívást kapott, hogy a békeszerződések által teremtett helyzetéről Amerikában előadásokat tartson. Apponyi már megérkezett New-Yorkba, ahol nagy lelkesedéssel fogadták.

HÍREK

Őszi számvetés.

A gazdasági év jórészt befejeződött, olvasóink láthatják már, hogy mennyit költhetnek, mire áldozhatnak jövődében. Sajnos a számvetés nem mindenütt kedvező. A mezők áldását aszály, jégverés gyöngítette, az állattenyésztés hasznát a takarmányhiányon kívül kivitelei rendszabályok rontották meg. S a gazdákkal együtt szenvednek az iparosok, akiket az általános pénzhiányon kívül a mértéktelen adók döntenek súlyos megpróbáltatásokba.

Vajjon ebben a nehéz helyzetben telni fog-e olvasóinknak olyan kiadásokra, amelyek az élet elmaradhatatlan gondjain és terhein felül vannak? Ez utóbbiak közé számítottuk ma már az egyházi élet fenntartására szükséges áldozatokat is, hiszen — büszkén és megnyugvással állapítjuk meg — népünk ezt az áldozatot igen kevés kivétellel már elvállalta és erejéhez képest teljesíteni akarja.

De jutni fog-e az év megcsökkent jövedelméből egy kis világias lelki táplálékra: könyvre, újságra?

Égetően érdekel minket a telet, kis lapunk jövőjét az dönti el. A mi sorsunk a gazda és iparos sorához van kötve: ha ők mellénk állhatnak és velünk maradhatnak, akkor élünk és virágozunk, ha elhagynak, megállunk, mint a vize-vesztett malom.

Az őszi tehát a mi számunkra is számvetés és aggódalmas mérlegelés ideje.

Magunkkal szemben könnyű a számvetés. Szerény erővel és szerény eszközökkel jól akartunk a múltban és jól fogunk akarni a jövődében. Ez a tudat erőt ad nekünk a küzdelemre, ám megnyugvást adna akkor is, ha anyagi erő hiányában küzdelemünket be kellene fejezünk.

De hisszük, hogy a befejezésre nem kerül a sor! Hiszük, hogy olvasóink a nehéz viszonyok között is jól fognak tartani mellettünk s a mai pénz értékéhez szabott, igazán csekély előfizetési összeget be fogják fizetni költségvetésükbe.

A számvetést más vonatkozásban is csináljuk. Egy csomó kulturális tervünk van, amiket rovatainkban olvasóink elé akarunk tární. A bevált módokat ujjakkal fogjuk bővíteni, hogy olvasóink tanulságot, szórakozást, hasznot találjanak lapunkban.

A szellemi aszály és az erkölcsi jégverés ellen akarunk küzdeni.

Kérjük olvasóinkat segísenek, maradjanak velünk küzdelemünkben! Feledjük együtt a bűt és szójuk együtt a szebb jövőd reményeit!...

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük olvasóinkat, hogy hátralékos előfizetési díjaikat sürgősen kifizetni sziveskedjenek, hogy lapunk fejlődése akadályba ne ütközzék. — Szerkesztői üzeneteinkben minden olvasónknak kiszoktuk intézni az előfizetés lejártát. Ismételten kérjük, hogy a szerkesztői üzeneteket figyelmesen ol-

vassák át és a lejárt előfizetést sürgetés bevétele nélkül — ez idővesztéssel és költséggel jár — kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Döntés a szerzetesi iskolák javára. Az iskolai rendelkezések elszomorító pontjai között vigasztaló és megnyugtató, hogy a szerzetesi iskolákat a rendes felekezeti iskolák közé sorolták s tannyelvükre is csak azokat a megszorításokat leptelik életbe, mint a többi felekezeti iskolákra. (Eddig tudvalevőleg azt kívánták, hogy a szerzetesi iskolák első osztályában a tanítás nyelve teljesen román legyen s évről-évre az egész oktatás román nyelvűvé alakuljon át). Az új rendelkezések következtében a kolozsvári Marianum növendékei hatalmas mértékben megszorodtak.

Tudósítás a Szavalókönyvről. Jó ideje nem esett szó lapunkban a *Szavalókönyvről*. Tervszerűen hallgattunk könyvtárunk emez első és bizonyosan legkedvesebb szülőttéről. Azt akartuk ugyanis, hogy bizonyos példányszám maradjon meg őszire, amikor a falvakon a vallásos és ismeretterjesztő esték megkezdődnek. Mivel ez az idő immár elérkezett, felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a Szavalókönyvet mihamarább rendeljék meg. A könyv ára postaköltséggel együtt csupán 6 leu 50 bani. A legkiünőbb magyar költők verseit foglaltuk össze ebbe a kiadványunkba. A megrendelést lehetőleg csoportosítva tessék szerkesztőségünkbe beküldeni.

Ijedelem a nagy adótól. Roth Hugó székelyhídi bankigazgató adójának megállapítása végett Nagyváradra utazott. Mikor az ideges és izgatott ember meghallotta, hogy mekkora adót róttak rája: elájult és összeesett. Roth Hugót mentők szállították be a kórházba, ahol ápolás alá vették. Bizony, a mai adókivetések meghaligatására erős természet kell.

Miről nevezetes Biharvármegye? Biharvármegyének többféle nevezetessége van. Van jó buzája, jó bora, gyümölcse stb., szóval sok mindenféle jóval áldotta meg az Uristen; de van egy kincse, a mit kevés ember tud. Biharvármegyében terem a legtöbb és legértékesebb gyógynövény. Van egy pár gyógynövény, amit Biharban lehet legtömegesebben begyűjteni, azért a gyógynövény kereskedelemre nézve a legnevezetesebb vidékünk Biharvármegye. A nadragulyáról azt állítják, hogy Biharban terem meg legjobban. A nadragulya egyike azon gyógynövényeknek, amelyet nagyban keres a külföld megvételre és főleg a biharmegyei a keresett. Ezért Biharvármegye a gyógynövények kivitele szempontjából nagyon fontos tényező. Biharvármegyét hajdanában „Biharországnak“ hívták. Olyan nagy vármegye volt az, mint egy kis ország. Büszkéek is voltak erre a biharmegyeiek. Ma két ország osztozkodott e vármegyén, országhatár vonul a megyén keresztül.

Tovább pusztít a tűz. Ujban nagy tűzvészek hírére vettük Zabola, Zetelaka, Czege községekből. A károsultak iránt őszinte részvétet érzünk, azokat pedig, akiket még nem ért hasonló csapás, óva intjük: biztosítsák gazdaságukat. Lapunk erre a kérdésre nagy súlyt helyez és igyekszik megadni a szükséges fölvilágosításokat; a biztosításra vonatkozó cikkeket tehát olvasóink figyelmébe ajánljuk.

A haladás utján.

Sáromberke, marostordai község magyarsága a magyar keresztyén kultúra számára egy új hajlékot emelt, új közművelődési házat épített. Megható ünnepség keretében adatott át rendeltetésének 1923 szept. 8-án, Nagy Károly református püspök, Cramer és Bühl holland professorok jelenlétében.

Az egész község a legszorgosabb őszi munkanapon ünnepet tartott, utcákat, udvarokat megseperte, díszbeöltözött. Délután 5 óraker ünnepi istentisztelet volt, ahol megjelent az egész gyülekezet, az egyházmegye papsága élén Kiss Lajos esperessel és a vidék intelligenciája. Istentiszteleten dr. Makkai Sándor püspök-helyettes tartott felséges szép építő beszédet, tanítván arról, hogy a keresztyén iskola hogyan vezet el a keresztyén élet igazság megismerésére és a lelkeket milyen csodálatos szabadságra juttatja az istenben való élet által. Istentisztelet után Püspök ur nagy akadályok és nehézségek között érkezett meg Brassó, Sepsiszentgyörgy és Székelyudvarhely városok meglátogatása után. Megható és alig elfelejthető lelkiörömmel töltötte el a szíveket. Az egész ünneplő közönség levonult a feldíszített új közművelődési házba. A csendes estvéli félhomályban megrázó erővel csendült föl a hivek éneke. Kiss Lajos görgényi esperes nyitotta meg szép szavakkal az ünnegélyt, üdvözölve Nagy Károly püspök urat és kedves vendégeinket. — Majd Zoltáni Pál helybeli lelkész vázolta az építés létrejöttének történetét — kiemelve azt, hogy hogyan kapcsolódik be az egyház történetébe és élénk vonásokkal rajzolta meg a falu életében a keresztyén kultúra feladatát. Nagy Károly püspök az egész ünneplő közönséget magával ragadó beszédben emelte ki a református keresztyén iskola szükségességét és létjogosultságát és azt, hogy ez az iskola az élő szíveken keresztül él és virágzik. Az őskeresztyénekre emlékeztető csendes estéli áhítatban áldotta meg a püspök az új épületet és annak munkáját.

„Glausch“-féle „Haematinum“ aromatikus vas- és mangan elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlva vérszegénység, sápadtság, étvágytalanság és gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb

Kapható mindenütt!

Vezérképviselet Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETE

Pusztítsuk a mezei egereket.

Háromszéki székely gazdatársaim! Milliós számra megszorodott, mindenféle terményünket tönkretévő csunya férgek irtására fordítsuk figyelmünket, — álljunk munkába és vegyük föl a harcot ellenük! Az elmúlt vérzivataros időkben a székelység bármily ellenességgel szemben bátran villogtatta fegyverét, — s éppen mi lennénk azok, kik nem tudunk offenzívát kezdeni a mezei pocok ellen?! Hiszen ugyebár kiszámíthatatlan az a kár, mit a folyó gazdasági évben okoztak, főképp a gazdálkodó közönségnek. A szomorú jeient már tudjuk, de vajjon mit hoz a jövő, ha idejében vagy egyáltalán nem tudunk miattuk az őszi vetéshez hozzáfogni. Már pedig míg nem fogunk az irtáshoz, hiába várjuk tömeges pusztulásukat, hiába várjuk, míg a téli fagyos csapadék be nem kövekezik s aztán hiába várjuk a jövő gazdasági évben az aratási időszakot, mert az őszi termésben még nagyobb szükséglet fogunk szenvedni.

Álljunk munkába azonnal, székely gazdatársaim és irtsuk a mezei egereket a következőképen:

Naponta minden rendelkező igaerőnkkel menjünk ki a mezőre szántani. Szántunk föl a még föl nem szántott tarló földeinket az utolsó kis darabig, hogy a már befészkelte pocok kénytelen legyen mentesvárából menekülni. Menjenek az eke után gyerekek pálcával kezükben, láncon vezetett kutyával (szabadon engedni talán nem szabad) s így néhány perc leforgása alatt már 20—30 darabot lehet kiirtani, agyonverni. Azonkívül mindenkinek van egy-két jó macskája is, azokat is vigyük ki és ezzel is nagy segítséget nyertünk. Az elmenekültek aztán a már megszántott földben kevésbé tudnak oly biztos tanyát verni s ha tudnak is, később az őszi hideg esők miatt hamarabb elpusztulnak. Hogy a föld száraz és kemény, az tagadhatatlan, szántani az állatoknak nehéz, de bármily sekélyen is, fogjunk hozzá, ne nézzük többé borzasztó szaporodásukat.

Szántani lehetséges ugyszólván mindenütt, mert a szó teljes értelmében megőrölték már a földet is. De ha szántunk nemcsak egérintést végezzünk, hanem földeinket miveljük, porhanyitjuk, termékenyebbé tesszük, ugyszólván trágyázzuk is! Régi jó igazság az a magyar példaszó: „Őszi szántás fél trágya“.

Igy, ezzel az eljárással, székely gazdatársaim naponta több ezer egeret tudunk kiirtani, agyonverni és elérjük azt, hogy többé nemhogy szaporodnának, hanem

igazgató Úr fog a bíráló bizottság határozata alapján, a legszebb példányokat kiállítók között szétosztani. — Bejelentették a kiállításon való részvételüket az ország nagyobb tenyész egyesületei és nevesebb tenyésztői is, amiből képet alkothatunk magunknak úgy a kiállítás nagyságáról, mint a szenzáció számba menő ritka példányok kiállításáról is. Az ismeretes tavalyi nagyságában jóval felülmúló, ugyiszintén ritkaságokban bővelkedő kiállításon a megyei és városi hatóságok és előkelőségek is képviselve lesznek. Minden jel arra mutat, hogy a „Fauna” ezen országos jellegű kiállítását a legnagyobb siker fogja koronázni. Érdeklődők teljes felvilágosítást nyerhetnek a Calea Moșilor 21. sz. alatt Kolozsvárt, d. e. 8—2-ig a Fauna szerkesztőségében.

Mivel segíthetjük elő a csecsemő testi fejlődését?

Nem szabad a csecsemőt egyszerűen úgy tekinteni, mint a felnőtt ember kicsinyített kiadását, mert teste nemcsak nagyságára nézve különbözik a felnőtt ember testétől, hanem fölépítésre nézve is. Ha reá néztek egy egészséges csecsemőre, fölűnik, milyen sima az egész testfelülete. Ez onnan van, hogy a bőr alatt zsírréteg van és épen ennek köszönheti a csecsemő azokat a kedves ráncocskákat és gödröcskéket, melyek oly kedvessé és bájosá teszik. Ez a zsírréteg az újszülöttn körülbelül tizedik részét teszik ki egész súlyának. A csontok sem olyan kemények, mint a felnőtt emberé és ha megtapintjátok a koponyát, akkor azt veszitek észre, hogy a fejbőr alatt a homlok fölött és a hátsó koponyán hézagok vannak a csontok között, melyeket csak a bőr fed. Ez a népiesen nevezett „fejelágya” azért van, hogy az agyvelő szabadon fejlődhessen és ezeken a helyeken a csontok csak az első életév végére nőnek össze. Ha azonban ez után is megvannak ezek a hézagok, például a második év vége felé is érezhetőek, akkor vigyék el a gyermeket az orvoshoz, mert ez a tünet sokszor a rettegelt angolkórnak egyik korai jele.

A hátgerince is gyenge a kicsi csecsemőnek; azért nem szabad őt korán ültetni, mert szegényke nem képes magát egyenesen tartani és akkor hátgerince elgörbül. A csecsemő gyomra nagyon kicsi; azért fontos, hogy betartsátok a szoptatási szabályokat, mert ha a gyomor még nem üres és újra töltjük táplálékkal, akkor először hány a gyermek, később beteg lesz. Az újszülött gyomrában még egy deci sem fér el: az első év végén is csak körülbelül $\frac{1}{4}$ liter és 3—4 óra szükséges, míg újra kiürül. A csecsemő vérében sokkal több a vörös vérsajt, mint a felnőtt ember vérében: onnan ered élénk, piros színe. Az újszülött

testhossza átlagban $\frac{1}{2}$ méter, súlya $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}$ kiló. A fiugyermek valamivel nehezebb és pár centiméterrel hosszabb is, mint a leánygyermek. *Ez a súly rendszeres táplálás mellett megháromszorosodik az első életév végéig*, tehát az egyéves csecsemő körülbelül tíz kilót nyom.

Biztosan már tudjátok, kedves magyar anyák, melyik a csecsemő kedvenc helyzete, ha alszik, ugye: karjai hajlottak, lábai felhúzódtak. Ez a helyzet megfelel a születés előtti helyzetnek és a gyermek soká tartja meg, különösen, ha alszik. Az egészséges csecsemő nagyon szeret mozogni. Öltöztetéskor vígan rugdalózik és mosolyog. Ha kellemelheül érzi magát, elhuzza szájacskáját és kezd sírni. 18—20 órán át alszik, ha ébren van nyugodtan fekszik vagy játszik kezeivel és lábacskaival. Ne hordjátok sokat karon, mert feje és nyakizmai még gyengék és amint már mondtam, hátgerince könnyen elgörbül. Fejét, ha fölveszitek a csecsemőt, mindig támasztani kell. Az egészséges csecsemő husa kemény, feszes. Ez fontos jelenség, mert attól függ a mozgási erő. Mindig az a gyermek kezd előbb ülni, járni, aki kemény husu.

A második hónap vége felé a csecsemő már emelgeti fejét, az 5. hónapban kezd ülni, a 9. hónapban már támaszkodva áll és a 11—12. hónapban tanul járni. Természetes, mindez nem szabály, hanem csak átlagos megfigyelés és tapasztalat. Azonban nagyobb eltéréseknél, ha pl. a gyermek még egy éves korában sem akar felállni, akkor forduljatok orvoshoz.

Az első fogak rendszeresen a 6—7. hónapban jelentkeznek. Ha nagyon késik az első tejfogak megjelenése, akkor orvosnak kell szólnotok, mert ez is az angolkórnak a jele lehet, de 1—2 hónapi késés gyakran fordul elő. Semmiben sem szabad erőltetni, siettetni a kis gyermek fejlődését, hanem engedni kell a természetnek. Ha a csecsemő az 5—6. hónapban még nem próbál ülni, akkor még nem tud ülni; csontjai, hátgerince még gyenge. Ha egy éves korában még nem kezd járni, akkor lábai még nem elég erősek és elgörbülnek, ha járásra kényszerítjük. Ne hallgassatok a szomszédasszonyra, ha ő azt meséli, hogy az ő gyermekei ezt vagy azt csináltak ebben és abban a korban. Minden gyermeknél más a fejlődési tempó és a tulkorai fejlődés nem is mindig a legjobb.

Nagyon fontos a csecsemő egészséges fejlődésére hogy idegrendszerét megóvjuk minden fölösleges izgalmától. Ne felejtsetek el, kedves anyák, hogy a csecsemőnek minden, amit lát, hall, tapasztal, teljesen új. Ugye, ha mi sokat látunk egy napon, ami új szemünkre, vagy ha egész napon át beszélgetést hallunk, akkor mi is elfáradunk; hát akkor mennyivel jobban fárad ki a kicsi gyermek gyenge idegrendszere, ha túllerheljük benyomásokkal. Szoptatáskor és azonkívül

még 2—3-szor vegyék fel a csecsemőt, de máskülönben hagyjátok békében, ne engedjétek, hogy a nagyobb gyermekek lármázzanak ágya körül és ne csináljatok belőle mutogató tárgyát az egész szomszédság részére.

Azt mondtam az előbb, hogy az első fogak a 6—7. hónapban törnek át. Álljunk meg annál a fontos eseménynél és beszéljünk egy kicsit a fogzásról. Sajnos még mindig nagyon elterjedt az a fölfogás, hogy a fogzás betegség vagy legalább mindenféle betegség kíséri ezt a természetes folyamatot. Pedig nem úgy van, kedves anyák; higgyétek el, fogzási betegségek nincsenek. Sokszor hallottam pesti kórházunkban, hogy a szerető anya foggörccsöt, foglázsal, foghasmenésről, sőt fogkiütésről és fogköhögésről beszélt és csak nagynehezen tudtuk őt meggyőzni arról, hogy ezek a betegségek nincsenek összefüggésben a fogzással. Nem kell ilyenkor próbálkozni fognyakszalaggal vagy fülbevalókkal vagy más babonákkal, hanem orvosi segítséget kell igénybevenni, mert a hasmenés vagy a görcs vagy akármelyik más betegség egészen biztosan nem származik a fogzásból, hanem véletlenül egy időbe esik vele. Az egészséges csecsemő nagyon könnyen esik át ezen rettegett időszakon. Csak két jele van a fogzásnak: erősebben nyálazik a gyermek és mindent a szájába akar dugni, mert az áttörő fog ingerli a foghúst. A beteges gyermek nyugtalanabb, mint máskor és könnyebben sír. Más baja neki sincs. Az első fogzás körülbelül a 3. év végével befejeződik. A második évtől kezdve már fontos a fogápolás is. Puha fogkefével reggel és lefekvés előtt tisztítjuk meg a gyermek fogait.

Még egy nagyon elterjedt szokásról akarok pár szót mondani, mert igen káros: az ujj szopásról. A csecsemő ezt rendszeren úgy szokja meg, hogy először cuclit kap, ha az leesik vagy idővel használhatatlan lesz, akkor egyszerűen szopja az ujját. Ez természetesen még kevésbé tartható tisztán, mint a cucli. Legcélszerűbb úgy leszoktatni a gyermeket, hogy keziet bekenjük valami keserű, de ártalmatlan anyaggal, pl. a patikában erre a célra kapható chininkenőccsel. Sok gyermek ujjszopással altatja el magát; ilyenkor kemény papírból készítünk a könyökön túl érő kezelőket és ezeket mosószalaggal az ágy széléhez kötjük. Nehány napon belül elfelejti a csecsemő kedvenc szokását. Ha szabadon engedjük az ujjszopást, a szopott ujj lapos, formátlan lesz, az ajkak vastagok és az állandó szopási inger idegessé teszi a gyermeket.

Miután most megismerjük az egészséges csecsemő testi fejlődését, még a koraszülöttről kell beszéljünk. Koraszülött az a gyermek, aki a kilenc hónapnál hamarabb születik, de már életképes. Nagyon fáradtságos az olyan gyermeknek a gondozása. Ha gyermekórához van a közelben, azt tanácsolom

nektek, adjátok be a gyenge kis csecsemőt, mert ott be vannak rendezve erre az esetre, de ahol nincs, ott magatokra kell vállalnotok ezt a súlyos feladatot. Akkor vegyék figyelembe a következő dolgokat: a koraszülöttnak sokkal nagyobb meleg kell, mint más csecsemőnek. Ágyát, fehéreneműjét gondosan kell melegíteni és a szobát is állandó hőmérséken tartani.

Tegyétek a gyermekágyat vagy kosarat közel a kályhához, vegyék körül spanyolfallal és felül zárjátok el az így keletkezett rekeszt nedves lepedőkkel. Ez szegény családnál is keresztülvihető. A koraszülöttnak hasznos a pólya; ellenben nem jó a vattába való pakkolás, mert a vatta nem engedi át a bőr párolgását és megakadályozza a kívülről jövő meleget. Ha 6—8 nap múlva azt látjátok, hogy a gyermek sehogy sem fejlődik, hanem egyre gyengül, akkor már csak a kórházi ápolás segíthet, hanem ne gondoljátok soha, hogy nem érdemes a koraszülöttil bajlódni, mert a legtöbb esetben néhány hónapon belül szépen fejlődik a gyermek és első mosolyával kárpótol benneteket a sok fáradságért. Sokszor a koraszülött csecsemő olyan gyenge, hogy az első időben nem tud szopni, akkor le kell fejni a tejet és kanállal etetni minden két órában. Minden betegségtől meg kell óvni az olyan gyermeket, mert nála egy nátha is végzetessé válik és a rosszullét első jeleinél orvoshoz kell vinni. Ha ellenben azt látjátok, hogy a koraszülött gyarapszik, — ha lassan is — hogy mindig jobban és jobban kezd hasonlítani a rendes időben született gyermekhez, akkor meg lehetek elégedve azzal a tudattal, hogy a ti önfeláldozó gondozástoknak köszönheti életét.

bárá Hacke Károlyné.

Gazdasági gépek és eszközök. Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.
Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

ELADÓ

szedett faj alma nagy mennyiségben;

Cím: Pilbák István. Cojocna — Kolozs —
Kolozsmegye Zabulik-tanya 90. sz. őrház.

Nagy munkanélküliség az iparban.

Nemsokára itt a tél, mikor a mezőgazdaságban és az építő iparban magától bekövetkezik a megszo-
kott munkanélküliség. A béke áldásos éveiben a két
szakma munkásai mindig találtak alkalmi foglalkozást
kiszegítő munkásként egyik vagy másik iparágban. Az
idén azonban ilyesmire sor nem igen kerülhet, mert
Erdélyben kezd hallatlan mérvet ölteni a munkahány.
A kolozsvári munkafelügyelőség vezetője erre nézve
a „Közgazdaság” munkatársa előtt meglepően szomo-
ruan nyilatkozott, amint azt a következő sorok iga-
zolják.

— A munkanélküliség Erdélyben — mondja a
munkafelügyelőség vezetője — határozottan emelkedő-
ben van. A súlyos pénzválság, mely eddig a kereske-
delmi élet folytonosságát bénította, de nagyjában érin-
tellenül hagyta a termelés menetét, most már az üze-
mek létét és termelési rendjét is megrendítette. Ezzel
kapcsolatosan az üzemek kénytelenek fokozatosan és
egyre nagyobb számban az üzemüket szűkebbre vonni
vagy a munkaidőt kevesbbitetni. Ahelyett tehát, hogy
Románia fokozatosan előrehaladna és a kincseket rejtő
erdélyi nyersanyagterületek új ipari központok képző-
dését segítenék elő és így új munkás hadseregek fel-
állítását tennék lehetővé, még a már meglévő üzemek
sem tudnak fejlődni, sőt a súlyos gazdasági válság-
ban visszafejlődésnek indulnak.

Ez okozza, hogy a termelés csökkenésével foko-
zatos áruhiány áll be a belföldön készített termékekben,
ami aztán maga után vonja a drágaság újabb fokozó-
dását és közvetlen okozójává válik újabb és újabb
bérmozgalmaknak. A pénz rossz ára előmozdítja a kül-
földi áruk sikeres versenyét a belföldi árukkal szemben
és így a belföldi termelés az anélkül is fojtogató levegőjű
pénzügyi válságban újabb esésekkel kénytelen kemény
harcot vívni.

— A helyzet kétségtelenül pesszimizmusra ad
okot, mert a leu javulására ezidőszert aligha lehet
számítani, viszont a leu belső vásárló ereje egyre csök-
ken. Mindezen körülmény bizonytalanná teszi a terme-
lési rend állandóságát és ezzel kapcsolatban a munkás-
ság széles rétegeit fenyegeti a megélhetés bizonytalan-
sága. Mindazonáltal oly nagyarányú munkanélküliség
réme, mint amilyen Angliában és Csehszlovákiában az
utóbbi években észlelhető volt, Romániában nem le-
nyegtel.

— Az a vád, hogy a munkásság bérkövetelése
fokozza a drágaságot, a valóságban nem állja meg a
helyét. Ez csak mese, mert hiszen a munkásság bére
a már előzőleg beállott drágasághoz igazodik, sőt csak
szerényen kullog a drágaság méretei után. Az új kol-
lektív szerződések bizonyos mértékben meggátolják a
teljes munkanélküliség beálltát, mert csak üzemreduk-
ciót és a munkások percentuális elbocsátását teszik
lehetővé.

Eddig szól a munkafelügyelőség vezetőjének
nyilatkozata. — A kisiparos tehát, akinek a minden
nap apró-cseprő megrendeléseivel meghozza a napi
bevételeket, érezze magát boldognak a maga kicsinyes,
szüksős életföltételeivel, mert ime ott állunk, hogy a
nagy arányok nagy szükségleteit ma nem lehet semmi
pénzzel kielégíteni, de a kicsi kiadásokra valahonnan
mindig kerül pénz és így a szerény kézműiparosi élet
folytonosan és állandóan üzemben marad.

Az iparosok panasz fölvétele. Csak nem ré-
giben bátorítottuk egyik panaszkodó határszéli iparosun-
kat, hogy adósérelmével csak bátran álljon elő az
illetékes hatóságnál, mert fenyegetésekkel szemben
háta mögött áll az iparkamara. A kolozsvári iparka-
mara, hogy igazán az *iparosság háta mögé állhasson*,
szemleutakat rendez, melyen megbízottai a legeldugot-
tabb helyen is fölkeresik az iparost, sérelmeit meghall-
gatják, azokat szakvéleménnyel ellátva az illetékes ható-
sághoz juttatják, vagy éppen eljárnak az iparos pana-
szában. Ezenkívül a szemlautas látogatását arra is föl-
használja, hogy az iparost iparága fejlesztése tekinté-
ben szaktanácsokkal is ellátja. — Hol fogják valjon
még ennek a jó példának áldásaiban részesíteni a
kézműiparost?

Felsővisó faipariskolát kap. Felsővisó Már-
marosnak erdőipari tekintetben legfontosabb székhelye.
Mint járási székhely már régebb kisebb arányú lendü-
letet veit a fejlődés terén. Most nagy jelentőséget ad
ennek a román, magyar és német lakosságú vidék ipari
jövendőjének az a középüko faipari szakiskola, melyet
újabban állítottak föl és november 1 én nyitnak meg.
Ebben az iskolában a faipar művelésére ősi idők óta
hajlamos vidéki lakosság ifjai nyernek magasabbfokú
kiképzést.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. okt. 3. —

1 dollár	=	218.00	leu
1 font sterling	=	930.—	.
1 svájci frank	=	38.70	.
1 francia frank	=	13.35	.
1 líra	=	9.90	.
1 cseh korona	=	6.46	.
1 dinár	=	2.20	.
100 magyar korona	=	0.70	.

MULATTATÓ

Szivem mint gyermek úgy rajong;
Hála én Istenem!
Kincset sorsom bár nem adott
Az élet dús nekem.

Leszálok tenger mélyire,
Miként a gyöngyhalász
S örök szép tenger mélyiről
Szivem gyöngyöt halász?

És örzöm drága gyöngyömet,
Lelkembe foglalom,
S ha jönnek árva, bús szívek:
Egy dalban od'adom.

Ürmösi Károlyné.

Mért ölte meg magát Ogava szán?

— Hadifogoly emlék. —

Ogava ur, vagy amint japánul nevezték Ogava szán, odakerült napfényes hazájából a ködös, hideg Szibériába s egyike volt a mi öreinknek.

Tüskésdróttal kerített kaszárnyáink lent állottak egy mély völgy ölén. Köröskörül fekete függönyként nagy erdős hegyek emelkedtek, tetejükön erődítményekkel; mellettünk patak pörölt az újába került kövekkel. Az erdő ott ellenséges elem, nem ölelő, hűsítő zöld karja a nagy természetnek, mint idehaza. Fa, tuskós fák, végéremehetetlen vadon, élő szőlőindák zárták el a belépni akarók útját. És mi mégis szerettük az erdőt, mert rajtuk keresztül vezetett az útunk a hegytetőre, ahonnan láhattuk a nagy, végtelen, szabad tengert. A *japán-tengert*. Éreztük, tudtuk már akkor, hogy erre szállunk majd gőzhajóparipán, ez hoz bennünket haza a szülőföldre.

Az erdőben, hegyek csucsán, gyakran kísért bennünket, kis tuskó természetével, rövid puskájával *Ogava szán*.

Szerettük az erdőt és atyáskodó pajtás rokonszenvvel ragaszkodtunk őrizőnkhez: Ogavához. Egyszer aztán betiltották a kirándulásokat, de akkor is megnéztük mindennap a tengert, mert hegyen volt a temetőnk. Az anyaföld pedig emberhusra éhezett... *minden nap temettünk*. A sirok között, nem a megrikkató beszédek hallgattuk, nem a mélybe néztünk, hova lehullt egy magyar élet s egy deszka koporsó, hanem a napcsókolta tengert. Nem mertünk remélni, de vártunk.

Egy reggel, mikor már vörös és sárga falevele-

ket csapott a hideg szél ablakunkhoz és ködöt ültetett a hegyek ormára, puskával jött fel Ogava szán.

— Fa érkezett vagonokban, tízenöt ember jön kirakni.

Mentünk. Reszelő köhögés tépte a mellünk s mintha a köd sziklástól feküdt volna az agyunkra. A hegytetőn, apró őrház mellett egy orosz állott, előtte megrakott vasuti kocsik.

— Gyerünk! A tengelyek sirtak, deszka recscent, de a kocsi megindult a sinen. Az orosz ijedten rohant hozzánk.

— Szerencsétlenek! Mit csináltok? Nézzétek, amott már lejtős a pálya. Ha addig megy a kocsi, nincs hatalom többé, ami megállítsa.

— Eh mit! Nekünk magyarázol? Hát annál jobb. Onnan majd magától megy. Az orosz a vagon elé állt. Félrelöktük.

— Te hallgass, itt a japán parancsol! Az orosz káromkodott, botot vett kezébe és elébünk állt. Ogava mindezekből egy szót sem értett, de a bot láttára feltűzte a szuronyt.

A köd egyre piszkosabb szürkén ült reá a haragvó felekre. Ilyen időben talán a szívek is kegyetlenebbek. A bot a magasba lendült s Ogava egyetlen ugrással az orosz szívének szegezte fegyverét. Ha meg nem fogjuk, keresztüliszurja. Nehányat rebentek a kék orosz szemek, megremegett a hosszú szakáll. Azután szót sem ejve, fordult meg a vasuti őr.

— Héé rukk!... A kerekek már nem sirtak. A kocsi megindult. A nap kikacsintott kacéran a köd mögül. Hannyi Jóska a vagonra kapaszkodott.

— Gyerünk fiúk! Egyszer könnyebben ment minden. Hanyi Jóska már a kalapját lengette.

— No még! Jobban! Jobban! A kerekek most már ismét beszélni kezdtek. Előbb mintha gyerekek csevegnének olyan volt a hang, aztán mélyebb dübörgőbb.

— Magától megy! Eresszétek el!

— Jaj, fogjátok meg! sikoltott egyik. Késő volt. Megindult a lejtőn. Jóska odafönt a sapkáját lengette.

— Szervusziok fiúk! Hazamegyek!

A vagon szelet, ködöt hasítva rohant lefelé. A kerekek csattogása most már a gépjegyverek berregésének hangját visszhangozta. Bennünk a borzalom, az orosz ott pipált őrháza előtt, néha az égre nézett és keresztet vetett. Ogava a napot kereste a ködfoszlányok között.

Egyetlen hatalmas robbanás rázta meg a hallgató vidéket. Füst és pára szállt a magasba. Hanyi Jóska hazament... Délben tudtuk meg, hogy a vasutálomáson egy mozdonyba szaladt a kocsi. *Hat ember lelte halálát*.

Az erdő a nyarat temette akkor, sárgapiros,

tarka levelekkel. Mi a fiatalságunkat hantoltuk el újabb és újabb ősz hajszálak alá s nem volt furcsa, hogy minden nap sirt ástunk. A Hanyi Jóska sírját ástuk épen. Vad, köves agyagban kopogott a csákány, mikor odajött a hírnök. Még egyet ássatok Ogava szán-nak.

— Mi történt?

A japán katona egykedvűen intett. — *Harakiri.*

— Mi az?

Tréfásan leült a föbe, kezébevette a szuronyt és a hasának szegezte. Összerázkódtunk. Ő egykedvűen mutatta tovább, hogy ime: így vágta föl a hasát Ogava szán.

Másnap egymás mellett ázott sirba helyeztük Hanyi Jóskát és Ogava szánt.

Azon a temetésen senki sem nézte a tengert. A nyitott földszájakba és csukott koporsókra bámultunk könnyes szemekkel.

Elgondoltuk, hogy Ogava szán embereket ölt a harcléren, kiténtették érette. Arca, kedve napsugaras maradt, nem esett folt egyikén sem. Szemeink előtt elvonult a háromnap előtti kép, amikor Ogava képes lett volna ismét embert ölni, keresztülszurni az orosz, mert nemzeti becsületkérdést csinált a vagon elmozdításából, de önkezeléssel oltotta ki életét, mert miatta ártatlanok vére hullott.

Dr. Nagy Endre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Érdeklődőknek. Az oroszországi hadifoglyok ügyében hozzánk érkezett megkereséseket eljuttattuk a rigai magyar kir. követséghez, a válaszról minden érdekeltet annak idején értesíteni fogunk. — *P. I. K. L.* Biztosítási ügyét elintéztük. — *K. A., Csikpálfalva.* A 132 Leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. — *F. I.* Cimére a lapot megindítottuk. — *D. I., Kálnok.* A szóbanforgó 1—1 évi előfizetési díjat elkönyveltük. — *B. E., Homoród-szentmárton.* A folyó évre még 9 Leu megküldését kérjük. — *B. M., Nagyzerind.* A 486 Leut köszönettel elszámoltuk. — *P. I., Türekös.* A 100 Leut köszönettel nyilvántartásba vettük. — *V. D. I., Kalotaszentkirály.* A folyó év végéig még 56 Leu megküldését kérjük. — *B. P., Bácsfalu.* A küldött 1838 Leut köszönettel megfelelőleg elkönyveltük. Az április folyamán hozzánk jutatótt 486 Leu átvételét idei 27 ik számunkban elismerjük. Beküldött számadását elfogadtuk. — *Az alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt, illetve lejár:* *B. P., Bánffyhyunyad.* 1922 jul. 1. — *N. L., Maroscsapó.* 1923 jan. 1. — *F. H. K., Torda.* 1922 ápr. 1. — *B. P., Sínfalva.* 1922 jul. 1. — *J. L. katona, Homoródmás.* 1922 ápr. 1. — *Id. T. J. P. Magyarókerke.* 1922 ápr. 1. — *Farkaslaka községből:* *Zs. A.* 1923 ápr. 1. — *P. G.* 1922 jul. 1. — *O. G.* 1923 jan. 1. — *F. M.* 1922 jul. 1. — *K. L.* 1922 jul. 1. — *K. J., Nagysajó.* 1923 jul. 1. — *Özv. B. I. né, Toroczkó.* 1923 dec. 1. — *G. T. Alsóboldogfalva.* 1923 dec. 31. — *H. G. Brassó.* 1923 dec. 31. — *Cs. M. Nagysajó.* 1923 jan. 1. — *M. D. Csikszenttamás.* 1922 ápr. 15. —

Özv. K. M. né, Egri. 1923 dec. 31, a küldött 66 Leu beszámításával. — *Sz. E. tanító, Bun.* 1923 jul. 1. — *N. L. né, Lipova.* 1923 dec. 31, a küldött 11 Leu beszámításával. — *Polgári Dalkör, Világos.* 1923 nov. 1, a küldött 66 Leu beszámításával. — *Ijj. B. M., Csegez.* 1923 jan. 1. — *Fogyasztási szövetkezet, Magyarfenes.* 1923 jan. 1. — *V. P. F., Kiskapus.* 1923 jan. 1. — *B. B. ref. lelk., Magyarkiskapus.* 1923 jul. 1. — *Magyarszarvaskendről:* *B. Gy.* 1923 jan. 1. — *M. A.* 1922 jul. 1. — *Cz. Z. I.* 1922 jul. 1. — *S. J., Magyarózd.* 1922 jul. 1. — *Z. P. ref. lelk., Sáromberke.* 1922 jul. 1. — *Sajóudvarhelyről:* *F. V. né.* 1923 jan. 1. — *L. J., F. J.* 1923 jan. 1. — *Özv. J. M. né.* 1922 jul. 1. — *B. L. K., Csikcsomortán.* 1922 okt. 1. — *Gy. J., Tekerőpatak.* 1922 jul. 1. — *Cs. M., Bágyon.* 1923 jan. 1. — *K. S., Iszló.* 1922 ápr. 1. — *D. L., Mezőbodon.* 1923 jan. 1. — *K. K., Lisznyó.* 1922 jul. 1. — *Fogyasztási Szövetkezet, Lisznyó.* 1923 jan. 1. — *B. J., Kőrösbánya.* 1923 jan. 1. — *B. G., Barót.* 1922 jul. 1. — *Cs. M., Kolozskorpád.* 1923 jan. 1. — *F. F., Harangláb.* 1923 jan. 1. — *F. L., Harangláb.* 1923 jan. 1. — *Gy. J., Piski.* 1923 ápr. 1. — *B. L., Alvincz.* 1923 jan. 1. — *G. J., Szigetfalu.* 1923 jan. 1. — *Sz. J., Kézdiabícs.* 1923 jan. 1 (2 példány). — *Iszlóról:* *L. B.* 1923 jan. 1. — *R. M.* 1922 ápr. 1. — *Gazdakör, Vadada.* 1923 jan. 1.

Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részv. Társ.

Bor, szesz és sörnagykereskedés, szabadraktár, rum és likörgyár,

KOLOZSVÁR.

Fiók: **MAROSVÁSÁRHELY.**

Lerakat minden nagyobb helyiségben.

Telefon: 332, 72, 1014. — Sürgőnycim: **Bogza**

Közgazdasági Bank r.-t.

Dicsőszentmárton.

Alapítke és Tartalékok: Leu: 1,350.000

Telefon: Igazgatóság 36, Pénztár 38

Sürgőny czim: **Coloniale**

Affiliált Intézetek: Balázsfalva, Balavásár, Erzsébetváros,

Hosszuaszó, Radnót, Segesvár

Iparvállalatok: Küküllővölgyi építő Agyagipar, Erzsébetkönyvnyomda, Sertéshizláló és Husipar.

Biztosítási kedvezmény! A Magyar—Francia jogutódja: a Franco-Romanâ 10%-os kedvezményt ad azoknak, akik a „Magyar Nép” utján jelentik be biztosításukat. 10 10 10 10 10